

Економічні моделі реалізації інвестиційного потенціалу при неомодернізаційній відбудові транспортної галузі

Косенков Денис Сергійович, здобувач ступеня доктора філософії
ORCID ID 0000-0002-0947-0573

Національний авіаційний університет, Україна

В сучасних умовах неомодернізації економіки та транспортної сфери, що спровоковані з однієї сторони розвитком технологій, а з іншого – потребами у відбудові й оновленні, постають виклики теоретичного характеру, що пов'язані із обґрунтуванням форм і джерел інвестування, формуванням інструментарію стратегічного управління реалізацією інвестиційного потенціалу, аналізу ефективності його формування і використання. Рівень інвестиційного потенціалу може визначатися обсягами залучення та використання інвестицій в діяльність підприємства з метою підвищення конкурентоспроможності підприємства та його подальшого економічного розвитку. Організація залучення інвестиційного потенціалу до відбудови та модернізації транспортної галузі може бути реалізована за допомогою різних видів економічних моделей, котрі мають визначати джерела і форми залучення, активізації інвестиційних ресурсів і можливостей, а також забезпечувати ефективне використання та реалізацію інвестицій. Розглянемо основні моделі залучення інвестиційних ресурсів до процесів неомодернізаційної відбудови транспортної сфери (табл.1).

Директивне (цільове) інвестування полягає в тому, щоб інвестувати кошти безпосередньо в реальний актив, такий як компанія, нерухомість чи проєкт, замість покупки фінансових інструментів. Це може включати купівлю акцій, придбання бізнесу чи нерухомості, а також розвиток нових проєктів. Інвестор стає безпосереднім власником частки компанії. Інвестор має можливість впливати на стратегію компанії, отримує частку в її прибутках та перевагах, а також може отримати приріст вартості своїх акцій у разі успіху компанії на ринку.

Фондові інвестиції - це модель економічних відносин, при якій інвестори купують частки (акції) фонду, який у свою чергу інвестує кошти в портфель цінних паперів, таких як акції, облігації чи інші фінансові інструменти [1]. Фонд може бути акційним (долю власності) або облігаційним (борговий). Інвестор отримує ефективне розподілення своїх коштів між акціями компаній, які входять до складу індексу. Це дає йому диверсифікацію та можливість отримувати дохід від росту ринку. Фондові інвестиції надають інвесторам доступ до різних ринків та груп активів, знижуючи ризик і забезпечуючи легкість управління портфелем.

Корпоративні інвестиції - це стратегія, в якій компанії вкладають свої власні кошти або залучають фінансування для реалізації проєктів, розвитку бізнесу чи придбання активів. Це може включати створення нових виробничих потужностей, введення нових продуктів на ринок або придбання інших компаній. Така модель дає можливість розширити діяльність на міжнародному ринку, що в свою чергу дозволяє швидше входити на новий ринок, скоротити час, необхідний для розвитку та отримати готову базу клієнтів.

Краудфандинг - це модель фінансування, при якій група людей (крауд) надає фінансову підтримку проєктам, компаніям чи іншим ініціативам через онлайн-платформи. Зазвичай, кожен учасник внесок є невеликим, але загальна сума від крауду може бути значною.

Модель розвитку технологій передбачає активізацію інвестиційних ресурсів підприємства на постійне удосконалення та впровадження нових технологій. Це включає в себе вивчення, розробку та впровадження нових інновацій, щоб поліпшити процеси, продукти або послуги. Підприємство інвестує у дослідження та розробку нових алгоритмів та систем навчання, що підвищує ефективність та якість продукції. Ця стратегія дозволяє підтримувати конкурентоспроможність на ринку та вдосконалювати свої технологічні можливості.

Таблиця 1–Теоретичні моделі форм та джерел формуванні і реалізації потенціалу для неомодернізаційної відбудови транспортної сфери

Модель реалізації	Опис	Приклади застосування
Директне інвестування (Direct Investment)	Обґрунтування вкладення коштів у конкретний проєкт чи підприємство.	Розробка нової транспортної послуги, модернізація виробничих потужностей, транспортної інфраструктури підприємства.
Фондові інвестиції	Модель формує портфель цінних паперів або управління групою активів.	Створення інвестиційних фондів для акумулюванні інвестиційного потенціалу.
Корпоративні інвестиції	Розвиток внутрішніх проєктів або придбання інших компаній.	Випуск нового продукту, глобальне розширення бізнесу на ринку транспортних послуг.
Краудфандинг	Залучення грошей від громадськості для проєктів або стартапів.	Краудлендінг, еквіті краудфандинг.
Розвиток технологій	Підтримка інновацій та нових технологій.	Інкубатори, акселератори, венчурний капітал.
Проектні облікові одиниці (SPV)	Створення спеціальних юридичних структур для реалізації проєкту.	Спільні інвестиції в конкретний проєкт.
Інфраструктурне проектування	Участь підприємств у реалізації регіональних чи національних інфраструктурних проєктів.	Державно-приватні партнерства (PPP), партнерства з державним сектором.

Модель використання проєктної облікової одиниці (SPV) передбачає створення відповідної проєктної облікової одиниці, яка буде власником та управителем конкретного проєкту. Проєктна облікова одиниця (SPV) - це юридична структура, створена для виконання конкретного проєкту або операції. Вона є самостійною юридичною особою, відокремленою від головної компанії чи інших юридичних структур, використовується для управління ризиками та забезпечення юридичної відокремленості між проєктом та іншими активами компанії, видає акції, які продаються інвесторам [2]. За допомогою цих коштів проєктна облікова одиниця здійснює фінансування та управління проєктом, а якщо проєкт приносить прибуток, інвестори отримують повернення власних інвестицій через проєктну облікову одиницю, а головна компанія зберігає свою фінансову стабільність.

Інфраструктурні проєкти – це великі будівельні чи реконструкційні ініціативи, спрямовані на створення, покращення чи розширення транспортної інфраструктури, такої як транспортні мережі та інші об'єкти, що служать основою для функціонування економіки та суспільства. Інфраструктурні проєкти можуть бути ефективною моделлю реалізації інвестиційного потенціалу, оскільки вони створюють реальні та тривалі активи, що сприяють економічному зростанню та покращенню життя громадян. Для інвесторів, які шукають диверсифікацію свого портфеля, інфраструктурні проєкти можуть представляти важливу можливість вкладання коштів у реальні активи з низькою кореляцією з іншими класами активів.

Реалізації інвестиційного потенціалу на місцевому рівні дає змогу забезпечити неомодернізаційний тип економічного розвитку, адже інвестиції стимулюють застосування інновацій, сприяючи створенню робочих місць та покращенню ефективності виробництва. Забезпечується технологічний прогрес, тому що інвестиції сприяють впровадженню нових технологій та інновацій, що підвищує конкурентоспроможність і розвиток сучасних галузей.

Інвестиції допомагають розширити різноманітність економіки та зменшити залежність транспортної галузі від інституційних обмежень, сприяють залученню інтелектуального капіталу, що призводить до обміну технологіями та розвитку міжнародних партнерств. Крім того, реалізація інвестиційного потенціалу при відбудові

транспортної галузі сприяє збереженню стабільності економічної та соціальної сфер, сприяючи зменшенню ризиків та підвищенню рівня безпеки.

Література:

1. Тульчинська С. О. Вовк О. М. (2020) Методичні засади оцінювання модернізаційного потенціалу підприємств інфраструктурної сфери. *Вісник Хмельницького національного університету*. № 1 С. 245-250. <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/01/45-1.pdf>
2. Шацька З.Я., Лесюта Н.Ю. (2022) Особливості зовнішньоторговельної діяльності вітчизняних підприємств в умовах воєнного стану. *Інтернаука*. Серія: «Економічні науки». №10 (66), С. 76-83 <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/16710954243572.pdf#page=77>